

تأثیرات الگوهای معماری پایدار در اقلیم سرد

(نمونه موردی: شهرکرد)

اردشیر کاوسی^۱، پرویز بیات^۲

چکیده

یکی از مباحث مطرح در معماری، پایداری و به طبع آن طراحی بر اساس الگوهای معماری پایدار می‌باشد. یکی از مشکلات معماری معاصر استفاده از مصالح نامناسب و طراحی‌هایی بدون توجه به اقلیم می‌باشد. برای ارتقاء کیفیت معماری معاصر، توجه به الگوهای پایدار معماری سنتی و تطبیق آن با معماری امروز، و توسعه در چهارچوب توسعه پایدار می‌تواند راهگشا باشد. در این پژوهش ابتدا به تعاریف و ویژگی‌های معماری پایدار و اصول مطرح شده در آن پرداخته شده و سپس با کنکاش در معماری مناطق سرد و خشک (نمونه موردی: شهرکرد)، به خصوص بناهای سنتی آن به الگوی پایدار بکار گرفته شده در این شهر رسید و از الگوها درس گرفت. همچنین از طبیعت و انرژی‌های پاک در توسعه پایدار به نحو احسن استفاده شده است. بنابراین با استفاده از مطالعات اسنادی و کتابخانه‌ای و بکارگیری روش تحلیلی-توصیفی و با تحلیل و بررسی معماری سنتی شهرکرد، به شاخص‌ها و الگوهای پایدار بکار گرفته شده در این منطقه رسیدیم. کلمات کلیدی: اقلیم شهرکرد، الگوهای پایدار، توسعه پایدار، معماری پایدار، معماری سنتی.

1- مقدمه:

معماری بومی اقصی نقاط دنیا، حاصل تجربیات سالیان تاریخ عمر بشر در چگونه زیستن و ادامه حیات بشری، که با توجه به طبیعت و محیط پیرامون شکل می‌گرفت، به نتایج ارزشمندی رسیده بود. معماری سنتی ایران نیز دارای ویژگی‌های خاصی است که همچون نخ تسبیح، این مرز و بوم را برای قرون متمادی به هم پیوند داده است. این ویژگی‌های خاص معماری ایران، که قابل دریافت توسط تمامی انسان‌ها در قومیت‌ها و فرهنگ‌های متفاوت است باعث شده تا خاصیتی فرازمانی- فرامکانی به این معماری اعطا کند. آن چیزی که فضای معماری سنتی ایران را خلق می‌کند همان الگوهای پایداری هستند که از نیازهای فرهنگی، اجتماعی، جغرافیایی نشأت گرفته و چنان شکوه و عظمتی را به آن اعطا می‌کند که همگان را به تحسین و امتدادهای آن هدایت می‌کند. هویت در معماری سنتی ایران، سعی می‌کند فضا را مطابق همان اصول پایدار و پویای معماری ایران سازماندهی کند که همین توجه، عامل اصلی پایداری معماری سنتی ایران را تا امروز است.

عمده مصالح به کار رفته در بناهای قدیمی ایران قابلیت تجدیدپذیری را دارند و می‌توان گفت بومی‌اند. به عنوان مثال آجرها و خشت‌ها قابلیت استفاده‌ی مجدد داشته و چوب‌ها قابل برگشت به چرخه‌های طبیعی می‌باشند. همچنین از مواد سستی و مضر بسیار کم استفاده شده و مصالح از دوام بسیار خوبی برخوردار بوده‌اند. باد به منظور تهویه و خنک کردن فضاهای داخلی و در

¹ دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرکرد

² دکتر پرویز بیات - مدیر گروه و عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهرکرد